

Cvičení z rodinného práva

**Prof. JUDr. Zdeňka Králíčková, Ph.D.
Mgr. Martin Kornel, Ph.D.**

2020/2021

SYLABUS III

**Příbuzenství.
Určování a popírání rodičovství.
Práva neprovdané matky.**

A. TEORETICKÁ ČÁST.

Není nutné písemné zpracování. Nastudujte zákon a učebnici tak, abyste byli schopni odpovědět na následující otázky.

1. Jak definuje zákon příbuzenství? Zabývejte se právním, biologickým, genetickým a sociálním příbuzenstvím.
2. Jak je v českém právním řádu upraveno určování mateřství?
3. Definujte pojem „náhradní“ mateřství. Jak je tomu v České republice? Posuďte faktický a právní stav.
4. Co je to utajený porod?
5. O co jde u anonymního porodu?
6. Zaobírejte se i problematikou odkládání dětí.
7. Jaká majetková práva má neprovdaná matka vůči otci svého dítěte?
8. Vysvětlete podstatu a řešení možných „konkurencí“ tří domněnek otcovství.
9. Zaobírejte se popíráním I. domněnky otcovství ve vazbě na běh času.
10. Který orgán je pravomocný a příslušný k přijetí souhlasného prohlášení otcovství k dítěti?
11. Může souhlasné prohlášení učinit i osoba nezletilá i nesvéprávná? Pokud ano, za jakých podmínek?
12. Lze otcovství souhlasně prohlásit i ke zletilému dítěti?
13. Musí být prohlášení dle II. domněnky v souladu s biologickým, genetickým či sociálním rodičovstvím? Argumentuje judikaturou ESLP.
14. Vysvětlete možnost „konverze“ I. domněnky ve II. domněnku dle § 777 ObčZ.
15. Je muž, jehož otcovství bylo genetickým testem vyvráceno (není tedy genetickým otcem), pořád nositelem rodičovské odpovědnosti?
16. Jak je to s jeho právem dát souhlas s osvojením dítěte?
17. Zaobírejte se právy putativního otce ve vazbě na judikaturu ESLP a ObčZ.
18. Jak je možné „řešit“ ve světle judikatury ESLP a českého právního řádu situaci mužů určených za otce v dobách, kdy testy DNA nebyly k dispozici.

19. Má dítě právo znát svůj původ?
20. Smí dítě podat návrh na určení mateřství?
21. Může dítě podat návrh na určení otcovství?
22. Smí dítě podat návrh na popření otcovství?

B. PRAKTICKÁ ČÁST.

Zpracujte písemně.

1. POROD NA CIZÍ DOKLADY – KDO JE MATKA?

Evě byly před časem odcizeny osobní doklady i rodný list. Jaké bylo její zděšení, když se dozvěděla, že na její doklady „porodila“ cizí žena, která bezprostředně po porodu z porodnice nepozorovaně zmizela a dítě tam zanechala.

Odpovězte písemně:

1. Vysvětlete podstatu koncepce mateřství u nás.
2. Posuďte, kdo je matkou novorozeného dítěte ve vazbě na posuzovaný příklad.
Co byste poradili jako advokáti Evě, které nechce být s dítětem právně spojována? Zaobírejte se také procesními aspekty dané věci.

Vypracujte:

1. Petit návrhu na určení mateřství v případě tzv. nalezence.
2. Petit návrhu na určení mateřství v případě dítěte, které matku právně má.

2. „KONVERZE“ PRVÉ DOMNĚNKY VE DRUHOU

Adam s Evou uzavřeli před pěti lety manželství, které však nebylo nikdy harmonické. Když před časem Eva otěhotněla, Adam se domníval, že narození dítěte jejich problematický vztah posílí. Na narození potomka se těšil. Eva však ani přes své těhotenství nechtěla v manželství dále setrvat, a proto dva měsíce před plánovaným porodem podala návrh na rozvod manželství. Adam nesouhlasil. Po porodu Eva Adamovi přiznala, že není „biologickým“ otcem jejího dítěte a s dítětem se odstěhovala ke svým rodičům.

Eva by si přála, aby rozvod manželství proběhl co nejdříve a bez zbytečných komplikací. „Biologický“ otec dítěte souhlasí, aby byl zapsán v knize narození dítěte jako jeho otec „matrikový“, a nabízí v tomto směru součinnost.

Odpovězte písemně:

1. Co byste poradili jako advokáti Evě, pokud chce docílit toho, aby otcovství Adama bylo popřeno a současně byl jako „matrikový“ otec zapsán „biologický“ otec dítěte? Co musí být v řízení učiněno?
2. Jak je upravena lhůta k podání návrhu? Jaké povahy je tato lhůta? Co musí být z časového hlediska splněno na straně dítěte?
3. Jak bude postupovat soud, zjistí-li, že manželství dosud nebylo rozvedeno, příp. řízení bylo ukončeno jinak než vydáním rozsudku o rozvodu manželství? Jak může Eva postupovat, pokud Adam nebude se „zjednodušeným“ procesem souhlasit?

Vypracujte:

1. Petit návrhu dle § 777 ObčZ.
2. Procesní úkon soudu, pokud zjistí, že návrh na rozvod manželství byl vzat zpět či dojde-li k souhlasnému prohlášení účastníků o tom, kdo je otcem dítěte.

3. TŘETÍ DOMNĚNKA OTCOVSTVÍ A MAJETKOVÁ PRÁVA NEPROVDANÉ MATKY

Slečna Eva se s Adamem seznámila v baru. Známost se stala záhy důvěrnou. Po společně strávené noci si milenci slíbili, že si zavolají. Adam se neozval, byť na Evu měl číslo. Eva Adamovi zavolala až po čase, když si byla jistá, že je těhotná. Adam jí řekl, že „*si nemůže být svým otcovstvím vůbec jistý*“ a odmítl mít s celou věcí cokoli společného. Eva chtěla ještě před narozením dítěte uplatnit u soudu svá zákonná majetková práva proti Adamovi, nicméně porodila dříve, než bylo plánováno. Žalobu na zaplacení částky 64.800 Kč jako nákladů spojených s těhotenstvím a porodem a na výbavičku pro dítě, které se narodilo před měsícem, a částky v rozsahu 5.000 Kč měsíčně jako výživného pro sebe po dobu dvou let, počínaje dnem porodu, podala před týdnem.

V žalobě uvedla, že žalovaný je *pravděpodobným otcem* jejího dítěte, ona sama není a nikdy nebyla provdána. S žalovaným se intimně stýkala *v době rozhodné pro početí dítěte*.

Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě připustil, že se s Evou záhy po seznámení intimně stýkal. Dále uvedl, že se necítí být otcem dítěte a navrhl zamítnutí žaloby.

Odpovězte písemně:

1. Jak byste ve vazbě na zákon rozhodli v roli soudce? Jaké argumenty byste přednesli jako advokáti Evy a Adama?
2. Jsou majetková práva neprovdané matky upravena zákonem? Na co všechno má matka dítěte právo? Definujte pojem „doba rozhodná pro početí“.

Vypracujte:

1. Petit návrhu ve statusové věci – určení otcovství k dítěti.
2. Petit návrhu proti Adamovi v majetkové věci – určení výživného pro Evu.

